

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē araṇyakāṇḍē
॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturdaśaḥ sargaḥ ॥

pañcavaṭīmārgē jaṭāyusō darśanaṃ tasya śrīrāmaṃ prati
svasya vistarēṇa paricayadānam

atha pañcavaṭīm gaccha -
nnantarā raghunandanaḥ |
āśasāda mahākāyaṃ
gr̥dhraṃ bhīmaparākramam || 3.14.1 ||

taṃ dṛṣṭvā tau mahābhāgau
vanasthaṃ rāmalakṣmaṇau |
mēnātē rākṣasaṃ pakṣiṃ
bruvāṇau kō bhavāniti || 3.14.2 ||

tatō madhurayā vācā
saumyayā prīṇayanniva |
uvāca vatsa mām viddhi
vayasyaṃ piturātmanaḥ || 3.14.3 ||

sa taṃ pitṛsakhaṃ matvā
pūjayāmāsa rāghavaḥ |

sa tasya kulamavyagra -
 matha papraccha nāma ca || 3.14.4 ||

rāmasya vacanam śrutvā
 kulamātmānamēva ca |
 ācacakṣē dvijastasmai
 sarvabhūtasamudbhavam || 3.14.5 ||

pūrvakālē mahābāhō
 yē prajāpatayō'bhavan |
 tān mē nigadataḥ sarvā -
 nādataḥ śṛṇu rāghava || 3.14.6 ||

kardamaḥ prathamastēṣām
 vikṛtastadanantaram |
 śēṣaśca saṁśrayaścaiva
 bahuputraśca vīryavān || 3.14.7 ||

sthāṇurmarīciratrisca
 kratuścaiva mahābalaḥ |
 pulastyaścāṅgirāścaiva
 pracētāḥ pulahastathā || 3.14.8 ||

dakṣō vivasvānaparō -
 'riṣṭanēmiśca rāghava |
 kaśyapaśca mahātējā -
 stēṣāmāsīcca paścimaḥ || 3.14.9 ||

prajāpatēstu dakṣasya
 babhūvuriti viśrutāḥ |

ṣaṣṭirduhitarō rāma

yaśasvinyō mahāyaśaḥ || 3.14.10 ||

kaśyapaḥ pratijagrāha

tāsāmaṣṭau sumadhyamāḥ |

aditiṃ ca ditiṃ caiva

danūmapi ca kālakām || 3.14.11 ||

tāmrām krōdhavaśām caiva

manuṃ cāpyanalāmapi |

tāstu kanyāstataḥ prītaḥ

kaśyapaḥ punarabravīt || 3.14.12 ||

putrāmstrailōkyabhartṛn vai

janayiṣyatha matsamān |

aditistanmanā rāma

ditiśca danurēva ca || 3.14.13 ||

kālakā ca mahābāhō

śēṣāstvamanasō'bhavan |

adityām jajñirē dēvā -

strayastrimśadarindama || 3.14.14 ||

ādityā vasavō rudrā

aśvinau ca parantapa |

ditistvajanayat putrān

daityāmstāta yaśasvinaḥ || 3.14.15 ||

tēṣāmiyaṃ vasumatī

purā'sīt savanārṇavā |

danustvajanayat putra -

maśvagrīvamarimḍama || 3.14.16 ||

narakam kālakam caiva

kālakāpi vyajāyata |

krauñcīm bhāsīm tathā śyēnīm

dhṛtarāṣṭrīm tathā śukīm || 3.14.17 ||

tāmrā tu suṣuvē kanyāḥ

pañcaitā lōkaviśrutāḥ |

ulūkāñjanayat krauñcī

bhāsī bhāsān vyajāyata || 3.14.18 ||

śyēnī śyēnāṁśca grḍhrāṁśca

vyajāyata sutējasah |

dhṛtarāṣṭrī tu haṁsāṁśca

kalahaṁsāśca sarvaśah || 3.14.19 ||

cakravākāṁśca bhadram tē

vijajñē sāpi bhāminī |

śukī natām vijajñē tu

natāyām vinatā sutā || 3.14.20 ||

daśa krōdhavaśā rāma

vijajñē'pyātmasambhavāḥ |

mṛgīm ca mṛgamandām ca

harīm bhadramadāmapi || 3.14.21 ||

mātaṅgīmatha śārdūlīm

śvētām ca surabhīm tathā |

sarvalakṣaṇasampannāṃ
surasāṃ kadrukāmapi || 3.14.22 ||

apatyaṃ tu mṛgāḥ sarvā
mṛgyā naravarōttama |
ṛkṣāśca mṛgamandāyāḥ
sṛmarāścamarāstathā || 3.14.23 ||

tatastvīrāvatīm nāma
jajñē bhadramadā sutām |
tasyāstvairāvataḥ putrō
lōkanāthō mahāgajaḥ || 3.14.24 ||

haryāśca harayō'patyaṃ
vānarāśca tapasvinaḥ |
gōlāṅgūlāśca śārdūlī
vyāghrāṃścājanayat sutān || 3.14.25 ||

mātaṅgyāstvatha mātaṅgā
apatyaṃ manujarṣabha |
diśāgajaṃ tu kākutstha
śvētā vyajanayat sutam || 3.14.26 ||

tatō duhitarau rāma
surabhīrdvē vyajāyata |
rōhiṇīm nāma bhadraṃ tē
gandharvīm ca yaśasvinīm || 3.14.27 ||

rōhiṇyajanayad gāvō
gandharvī vājinaḥ sutān |

surasājanayannāgān

rāma kadrūśca pannagān || 3.14.28 ||

manurmanuṣyāñjanayat

kaśyapasya mahātmanah |

brāhmaṇān kṣatriyān vaiśyā -

ñsūdrāṃśca manujarṣabha || 3.14.29 ||

mukhatō brāhmaṇā jātā

urasah kṣatriyāstathā |

ūrubhyāṃ jajñire vaiśyāḥ

padbhyāṃ sūdrā iti śrutiḥ || 3.14.30 ||

sarvān puṇyaphalān vṛkṣā -

nanalāpi vyajāyata |

vinatā ca śukīpautrī

kadrūśca surasāsvasā || 3.14.31 ||

kadrūrnāgasahasraṃ tu

vijajñē dharaṇīdharān |

dvau putrau vinatāyāstu

garuḍō'ruṇa ēva ca || 3.14.32 ||

tasmājjātō'hamaruṇāt

sampātiśca mamāgrajaḥ |

jaṭāyuriti māṃ viddhi

śyēnīputramarindama || 3.14.33 ||

sō'haṃ vāsasahāyastē

bhaviṣyāmi yadīcchasi |

idaṃ durgam hi kāntāraṃ
 mṛgarākṣasasēvitam |
 sītāṃ ca tāta rakṣiṣyē
 tvayi yātē salakṣmaṇē || 3.14.34 ||

jaṭāyuṣaṃ tu pratipūjya rāghavō
 mudā pariṣvajya ca sannatō'bhavat |
 piturhi śuśrāva sakhitvamātmavān
 jaṭāyuṣā saṅkathitaṃ punaḥ punaḥ || 3.14.35 ||

sa tatra sītāṃ paridāya maithilīm
 sahaiva tēnātibalēna pakṣiṇā |
 jagāma tāṃ pañcavaṭīm salakṣmaṇō
 ripūn didhakṣaṇśalabhānivānalaḥ || 3.14.36 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 aranyakāṇḍē caturdaśaḥ sargaḥ ||